

भीमसेनस्तु संक्रोधः प्रोवाचेदं वचस्तदा । वयं भीमस्य दास्यामः प्रेतकार्यं च फाल्गुन ।

सोमदत्तस्य नृपतेर्भूरिश्रवण एव च । बाह्योक्तस्य च राजर्षेर्द्रोणस्य च महात्मनः ।

अन्येषाञ्चैव सर्वेषां कुन्ती कर्णाय दास्यति । आह्वानि पुरुषव्याघ्र मा प्रादात् कौरवो नृपः ।

इति मे वर्तते बुद्धिर्मा नो नन्दन्तु शत्रवः । कष्टात् कष्टतरं यान्तु सर्वे दुर्योधनादयः ।

यैरियं पृथिवी कृत्स्ना घातिता कुलपांसनैः । कुतस्त्वमपि विस्मृत्य वैरं दादश्वार्षिकं ।

अज्ञातवासं गहनं द्रौपदी प्रोक्तवर्द्धनं । क तदा धृतराष्ट्रस्य स्नेहोऽस्मानभवत्तदा ।

कृष्णाजिनोपसंवोतो हताभरणभूषणः । सार्द्धं पाञ्चालपुत्र्या त्वं राजानमुपजग्मिवान् ।

क तदा द्रोणभीष्मौ तौ सोमदत्तोऽपि वा भवेत् । यत्र त्रयोदशसमा वने वन्येन जीवथ ।

न तदा त्वां पिता ज्येष्ठः पित्रत्वेनाभिवीक्ष्यते । किन्वेतद्विस्मृतं पार्थ यदेष कुलपांसनः ।

दुर्बुद्धिर्विदुरं प्राह द्यूते किं जितमित्युत । तमेवंवादिनं राजा कुन्तीपुत्रो युधिष्ठिरः ।

उवाच वचनं धीमान् जोषमास्वेति भर्त्सयन् ।

इति श्रीमहाभारते आश्रमवासिके पर्वणि आश्रमवासपर्वणि एकादशोऽध्यायः ॥ ११ ॥

॥ अर्जुन उवाच ॥ भीम ज्येष्ठा गुरुर्मे त्वं माऽतोऽन्यदक्तुमुत्सहे । धृतराष्ट्रस्तु राजर्षिः सर्वथा मानमर्हति ।

न स्मरन्त्यपराह्वानि स्मरन्ति सुकृतान्यपि । असंभिन्नार्थमर्थादाः साधवः पुरुषोत्तमाः ।

इति तस्य वचः श्रुत्वा फाल्गुनस्य महात्मनः । विदुरं प्राह धर्मात्मा कुन्तीपुत्रो युधिष्ठिरः ।

इदं मदचनात् चत्तः कौरवं ब्रूहि पार्थिवं । यावदिच्छति पुत्राणां आहूतं तावद्दाम्यहं ।

भीष्मादीनाञ्च सर्वेषां सुहृदामाप्तकारिणां । मम कोशादिति विभो मा भूङ्क्षीमः सुदुर्मनाः ।

॥ वैशम्पायन उवाच ॥ इत्युक्त्वा धर्मराजस्तमर्जुनं प्रत्यपूजयत् । भीमसेनः कटाक्षेण वीचाञ्चके धनञ्जयं ।

ततः स विदुरं धीमान् वाक्यमाह युधिष्ठिरः । भीमसेने न कोपं स नृपतिः कर्तुमर्हति ।

परिक्रिष्टो हि भीमोऽयं हिमवृक्षातपादिभिः । दुःखैर्बहुविधैर्धीमानरण्ये विदितं तव ।

किन्तु मदचनाद्ब्रूहि राजानं भरतर्षभ । यद्यदिच्छसि यावच्च गृह्यतां मदृहादिति ।

यन्मात्सर्यमयं भीमः करोति भृशदुःखितः । न तन्मनसि कर्तव्यमिति वाच्यः स पार्थिवः ।

यन्ममास्ति धनं किञ्चिदर्जुनस्य च वेगानि । तस्य स्वामी महाराज इति वाच्यः स पार्थिवः ।

इदं तु राजा विप्रेभ्यो यथेष्टं क्रियतां व्ययं । पुत्राणां सुहृदाञ्चैव गच्छत्वानृणमद्य सः ।

इदञ्चापि शरीरं मे तवायत्तं जनाधिप । धनानि चेति विद्धि त्वं न मे तत्रास्ति संशयः ।

इति श्रीमहाभारते आश्रमवासिके पर्वणि आश्रमवासपर्वणि द्वादशोऽध्यायः ॥ १२ ॥

॥ वैशम्पायन उवाच ॥ एवमुक्तस्तु राजा स विदुरो बुद्धिमत्तमः । धृतराष्ट्रमुपेत्यैवं वाक्यमाह महार्थवत् ।

उक्तो युधिष्ठिरो राजा भवदचनमादितः । स च संस्मृत्य वाक्यने प्रशंसं महाद्युतिः ।

वीभत्सुश्च महातेजा निवेदयति ते गृहान् । वसु तस्य गृहे तच्च प्राणानपि च केवलान् ।